

Robert Silverberg
ŽMOGUS LABIRINTE

Mokslinis fantastinis romanas ir
apsakymai

Tolimoje Lemnos planetoje stūkso gigantiškas, prieš milijonus metų statytas miestas-labirintas. Visos žmonių pastangos ištyrinėti šį svetimos civilizacijos artefaktą baigėsi tragiškai – labirinto koridoriuose riogso daugybė narsuolių griaučių. Tačiau vienas žmogus sugebėjo prasibrauti į patį labirinto vidurį. Ir išeiti jis nė už ką nenori...

Iš anglų kalbos vertė NOMEDA BERKUVIENĖ
Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"
218 tomas. Serija įkurta 1990 m.

Robert Silverberg - THE MAN IN THE MAZE
New York, Ace books, 1981

Copyright © by Robert Silverberg, 1969

Cover art copyright © by Bruce Pennington, 1981
Vertimas į lietuvių kalbą © leidykla "Eridanas", 2001
Elektroninė versija © Knygute.lt, 2010

Turiny

IJUODAJĄ ŽVAIGŽDĘ

MEDŽIŲ ILTYS

ŽMOGUS LABIRINTE

ŽMOGUS LABIRINTE

Pirmas skyrius

1.

Dabar Miuleris pažinojo labirintą visai gerai. Jis išsiaiškino, kur gali slypėti kokia klasta, kur kokie žabangai, kur išdavikiškos pinklės ir siaubingi spąstai. Jis čia gyveno jau devynerius metus. Pakako laiko įprasti ir prie labirinto, ir prie padėties, kuri privertė jį ieškoti slėptuvės.

Bet jis ir toliau vaikščiodavo atsargiai. Miuleriui teko keletą kartų įsitikinti, kad jo turimos žinios apie labirintą, nors naudingos bei pakankamos, nėra absoliučios. Mažų mažiausiai vieną sykį jis vos per plauką nežuvo ir tik nepaprastos sėkmės dėka suspėjo laiku atšokti nuo netikėto energijos šaltinio, skleidžiančio spindulius. Šį, kartu su kitais penkiasdešimčia, jis pasižymėjo savajam žemėlapyje, bet eidamas labirintu, plotu prilygstančiu dideliame miestui, jis negalėjo būti tikras, jog nesusidurs su iki šiol dar nežinomu pavojumi.

Dangus tamsėjo: nuostabią oranžinę dieną

pakeitė juoda nakties tamsa. Eidamas į medžioklę Miuleris stabtelėjo ir pažvelgė į žvaigždynus. Netgi juos dabar puikiai pažinojo. Šiame išmirusiame pasaulyje jis ieškodavo šviesos kruopelyčių, sujungdavo jas į žvaigždynus ir suteikdavo jiems pavadinimus, atspindinčius jo bjaurias, karčias mintis. Taip atsirado Peilis, Stuburas, Kaukolė, Strėlė, Rupūžė. Kaukolės akiduobėje mirguliavo mažutė, blyškutė žvaigždelė, kurią jis laikė Žemės Saule. Jis nebuvo tuo tikras, nes žvaigždėlapių blokus sunaikino vos nusileidęs čia, Lemnosio planetoje, bet visgi jis jautė, kad toji maža ugninė dulkelė - Saulė. Ta pati neryški žvaigždelė vaizdavo kairiąją Rupūžės akį. Kartais Miuleris sakydavo sau, kad nuo Žemės per devyniasdešimt šviesmečių nutolusio pasaulio padangėje neįmanoma pamatyti Saulės, bet būdavo minučių, kai jis nė kiek neabejojo, jog regi būtent ją. Kiek tolimesnius žvaigždynus, šviečiančius iškart už Rupūžės, jis vadino Svarstyklėmis ir Svarstyklių Lėkštėmis. Lėkštės, žinoma, kybojo nelygiai.

Virš Lemnosio planetos švietė trys nedideli palydovai. Oras čia, nors ir išretėjęs, tiko kvėpavimui. Miuleris jau seniai liovėsi pastebėti, kad įkvepia pernelyg daug azoto ir

per mažai deguonies. Truputį stigo anglies dioksido, dėl ko jis beveik nežiovaudavo. Tačiau dėl to nė kiek nesikrimto. Tvirtai suspaudęs rankose štucerio vamzdį jis neskubėdamas ėjo per svetimą miestą ieškodamas vakarieniės. Medžioklė irgi buvo nusistovėjęsio gyvenimo būdo dalis. Radiaciniame šaldytuve, stoviničiame slėptuvėje, už puskilometro nuo dabartinės jo buvimo vietos, jis turėjo maisto atsargų šešiams mėnesiams, bet norėdamas jas išsaugoti, kas vakarą leisdavosi ieškoti grobio. Tokiu būdu jis pratepdavo laiką. Atsargas saugojo galvodamas apie tą dieną, kai labirintas galbūt suluošins arba suparalyžiuos jį. Žmogus sparčiai bėgiojo akimis po staigiai besisukiojančias gatves. Aplinkui dunksojo aukštos sienos, juodavo slėptuvės, laukė labirinto spąstai ir pinklės. Jis giliai kvėpavo. Atsargiai pakeldavo vieną koją, paskui labai tvirtai ją pastatydavo ir tik tuomet dairydamasis aplink pakeldavo kitą. Trijų mėnulių šviesa slinkdama keitė jo šešėlį: padalydavo jį į daugybę aplinkui šokančių ir besiraitančių šešėlių.

Jis išgirdo cypiantį prie kairiosios ausies prirtvirtinto gyvosios masės detektoriaus signalą. Tai reiškė, kad netoliese esama žvėries, sveriančio nuo penkiasdešimties iki šimto kilo-

gramų. Jis nustatė detektorių trimis lygmenimis, iš kurių vidurinisys užfiksudavo vidutinio didumo gyvūnus - valgomus. Be to, daviklis signalizuodavo apie gyvius, sveriančius nuo dešimties iki dvidešimties kilogramų ir užfiksudavo daugiau nei penkiasdešimties kilogramų padarų emanacijas. Maži žvėriūkščiai mokėjo žaibiškai įsikibti į gerklę, o gigantai galėjo jį sutraiškyti visai to nė nepastebėdami. Vengdamas vienų ir kitų Miuleris medžiodavo vidutinio didumo žvėris.

Jis pasislėpė laikydamas paruoštą ginklą. Jam nereikėjo griebtis jokių gudrybių, nes Lemnoso planetoje gyvenantys žvėrys leisdavosi žudomi. Jie saugodavosi vienas kito, bet per devynerius Miulerio čia praleistus metus vis dar nesuprato, kas yra žmogus.

Vienintelis jo rūpestis medžioklės metu buvo susirasti saugią ir uždara vietą, kad sutelkęs dėmesį į savo auką netaptų kokio nors grėsmingesnio padaro grobiu. Virbu, pritvirtintu prie kairiojo bato pado, jis patikrino, ar dirva už jo ganėtina tvirta. Tvarka - tvirta. Tada atsitraukė atgal, kol palietė nugara šaltą akmeninės sienos paviršių. Paskui priklausė kaire koja ant šiek tiek spyruokliuojančio šaligatvio ir paruošė štucerį šūviui. Jis buvo saugus ir galėjo palaukti.

Šitaip praslinko kokios trys minutės. Masės detektoriaus cypsėjimas ir toliau liudijo, kad gyvūnas yra kažkur šimto metrų spindulio zonoje. Paskui, veikiamas vis besiarťinančio žvėries šilumos, cypsėjimas ėmė dažnėti. Jis ramiai laukė, nes žinojo, jog iš savo padėties, apsuptas užapvalintų uolų pertvarų, įstengs nušauti bet kurį padarą, išlįsiantį iš už kurios nors žvilgančios pusbėnulio formos sienos.

Šiandien jis medžioja labirinto E zonoje (penktoje, skaičiuojant nuo centro), vienoje iš pačių klastingiausių. Jis retai kada nuklysdavo už sąlyginai saugios D zonos ribų, bet šįvakar kažkokia velniška fantazija privertė jį ateiti būtent čionai. Nuo tada, kai daugmaž susipažino su labirintu, Miuleris nė sykio nesiryžo vėl įeiti į G ir X zonas; F zonoje buvo vos du kartus. Tuo tarpu čia, E zonoje, apsilankydavo kokius penkis kartus per metus.

Jam iš dešinės iš už vienos pertvaros išniro trejeto mėnulių šviesos patrigubintas šešėlis. Masės detektoriaus cypsėjimas vidutinio dydžio žvėrių diapazonu pasiekė maksimumą. Tuo metu atgal judantis pats mažiausias palydovas, Atropė, pakeitė šešėlių konfigūraciją: juoda juosta perkirto dvi kitas juodas juostas. Tai buvo snukio šešėlis, žinojo Miuleris. Praėjo dar

sekundė. Jis pamatė savo auką - žvėrį, didumo sulig stambiu šunimi, rudą, pilku snukiu, gau-ruotą, bjaurų, aiškiai plėšrų. Pirmaisiais bei antraisiais Lemnose praleistais metais Miuleris stengėsi nemedžioti plėšrūnų galvodamas, kad jų mėsa neskani. Jis medžiojo čionykštes avių bei karvių analogijas - švelnius kanopinius gyvūnus, kurie klaidžiojo po labirintą palaimin-gai rupšnodami sodų žolę. Tik tuomet, kai švelni jų mėsa jam įsipyko, jis užmušė gyvūną, turintį iltis bei nagus, kuris medžiojo tuos vege-tarus, ir, jo nuostabai, iš plėšrūno mėsos išėjo nuostabus kepsnys. Dabar jis stebėjo, kaip į aikštę išcimpina būtent toks žvėris. Jis matė ilgą virpčiojantį snukį, girdėjo prunkštimą. Bet žmogaus kvapas veikiausiai nieko nereiškė šiam padarui.

Žvėris drąsiai, neskubėdamas patraukė per aikštę, tik neįsitraukiantys nagai caksėjo į grin-dinį.

Miuleris pasiruošė šūviui atidžiai taikydamasis arba į kuprą, arba į pasturgalį. Žmogus turėjo automatiškai nusitaikantį štucerių, taigi ginklas pataikytų pats, bet, nepaisant to, jis visuomet naudodavosi taikikliu. Miuleris, jei galima taip pasakyti, ne visada pritardavo štuceriui, kurio tikslas buvo užmušti, tik užmušti, o tuo tarpu jį

domino maistas. Juk lengviau pasivarginti ir nustatyti taikiklį, negu išaiškinti štuceriui, kad šūvis į minkštą, sultingą kupros vietą suplėšytų pačią skaniausią mėsą. Štuceriškas pasirenka patikimiausią tašką. Taigi jis peršautų kuprą iki pat stuburo, ir kas iš to? Miuleris mėgo medžioti be galo grakščiai.

Jis išsirinko vietą ant keteros, už penkiolikos centimetrų nuo kupros, ten, kur stuburas jungėsi su kaukole. Tada iššovė. Žvėris sunkiai nuvirto ant šono. Laikydamasis visų atsargumo priemonių jis priėjo prie žvėries taip greitai, kaip tik išdrįso. Meistriškai atskyręs nevalgomas dalis - letenas, galvą, pilvą - apipurškė iš kupros išpjautą mėsą konservuojančiuoju laku. Iš pasturgalio išrėžė storą bifšteką, o tada abu gabalus diržais prisitvirtino prie pečių. Paskui apsisuko. Jis nužvelgė vingiuotą trasą, vienintelę, kuri vedė į labirinto centrą. Maždaug už valandos jis jau bus savo slėptuvėje, A zonos viduryje.

Perėjęs pusę aikštės Miuleris išgirdo nepažįstamą garsą.

Jisai sustojo ir atsigręžė. Trys nedideli padarai galvotrūkčiais dūmė prie nušauto žvėries. Bet ne šių maitėdų nagų kaukšėjimą jis ką tik išgirdo. O gal labirintas parengė naują velnišką

netikėtumą? Jo ausis pasiekė tylus gaudesys, prislopintas kimaus vidutinio dažnio pulsavimo, pernelyg pratiso, kad tai būtų kurio nors stambaus gyvūno balsas. Jis niekad čia negirdėjo nieko panašaus.

Taigi, čia negirdėjo. Jis pradėjo kratyti atminties ląsteles. Ir jau po akimirkos suvokė, kad šis garsas jam puikiai pažįstamas. Dvigubas ūžesys, pamažu gęstantis tolumoje - kas ten galėtų būti?

Jis nustatė kryptį. Rodos, garsas sklido iš viršaus, iš už dešiniojo peties. Miuleris pasižiūrėjo tenai ir pamatė trigubą aukštai sujungtų vidinių labirinto sienų kaskadą. O aukščiau? Jis pažvelgė į žvaigždžių pilną dangų: Kaukolė, Rupūžė, Svarstyklės... ir prisiminė, ką reiškia šis garsas.

Laivas, kosminis laivas, prieš nusileidimą planetoje išnyrantis iš poerdvio į jonų traukos lauką. Viršum miesto-labirinto skriejančio kosminio laivo pagrindinių variklių ūžesys ir stabdymo variklių pulsavimas.

Atsiskyrėlis negirdėjo šių garsų jau devynerius metus, tai yra, nuo pat to momento, kaip pradėjo gyventi savanoriškoje tremtyje. Ir dabar atvykę svečiai atsitiktinai įsiveržė į jo vienatvę. O gal jie jį susekė? Ko jiems čia

reikia? Miuleris kunkuliavo iš pykčio. Argi jam dar negana žmonių ir žmonių pasaulio?! Ar jiems būtina trikdyti jo ramybę? Jis tvirtai stovėjo plačiai iššergęs kojas. Ir tuo pat metu sąmonės krašteliu kaip visuomet stebėjo, ar netoliese nėra pavojaus, netgi dabar, kai liūdnai žvelgė galimos žvaigždėlaivio nusileidimo vietos pusėn.

Miuleris nenorėjo turėti nieko bendro nei su Žeme, nei su Žemės gyventojais. Susiraukęs jis žiūrėjo į mažutę šviesos kibirkštelę Rupūžės akyje, Kaukolės akiduobėje.

Jie manęs nepasieks, nusprendė jis. Jie numirs šiame labirinte, o jų kauleliai susimaišys su kitais kaulais, kurie jau milijonus metų mėtosi visuose koridoriuose.

O jeigu jiems pavyks įeiti taip pat, kaip pavyko jam?

Tuomet jiems teks kariauti su juo. Jie supras, kaip tai nelengva. Jis šiurkščiai šyptelėjo, pasitaisė ant pečių kabantį krovinį, ir visą dėmesį sutelkė į kelią atgal. Netrukus jau buvo saugiojoje C zonoje. Paskui pasiekė savo būstą, paslėpė mėsą ir pasigamino vakarienę. Jam baisiai įsiskaudėjo galvą.

Po devynerių metų jis vėl nėra vienas pasau-

lyje. Į jo vienatvę kažkas įsiveržė. Miuleris vėl pajuto pyktį. Juk jam nieko nereikėjo iš Žemės, tik, kad paliktų jį ramybėje, bet jie nė to nenori duoti. Tačiau šioms žmonėms dar teks gailėtis, jeigu jie pereis labirintą ir pasieks jį. O jeigu...

2.

Kosminis laivas išniro iš poerdvio truputį per vėlai, beveik ties pačia Lemnoso atmosferos riba. Čarlzas Bordmanas nebuvo tuo patenkintas. Pats visur siekdamas tobulo jis reikalavo, kad ir kiti meistriškai atliktų savo pareigas. Ypač pilotai.

Bet neparodė nepasitenkinimo. Įjungė ekraną, ir kabinos sieną papuošė ryškus apačioje plytinčios planetos vaizdas. Debesys beveik neužgožė jos paviršiaus. Didžiulės lygumos viduryje išryškėjo klosčių apskritimai, kurių kontūrus galėjai įžiūrėti netgi iš šimto kilometrų aukščio. Bordmanas atsigręžė į už nugaros sėdintį jaunuolį ir pasakė:

- Prašom, Nedai. Lemnoso labirintas. Ir Dikas Miuleris labirinto viduryje.

Nedas Raulinsas prikando lūpą.

- Toks didelis? Juk jo skersmuo tikriausiai siekia šimtus kilometrų....